EVROPSKÝ PARLAMENT

2004 *2009*

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

PROZATÍMNÍ ZNĚNÍ
2004/2221(INI)

18. 11. 2004

NÁVRH ZPRÁVY

návrh doporučení Evropského parlamentu Radě týkající se protidrogové strategie EU (2005–2012)
(2004/2221(INI))

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

Zpravodaj: Giusto Catania

PR_INI_art114.1

OBSAH

Strana

NÁVRH DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU RADĚ 4

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ 9

NÁVRH DOPORUČENÍ B6-0070/2004 11

STANOVISKO VÝBORU PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A BEZPEČNOST POTRAVIN .....

NÁVRH DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU RADĚ

týkající se protidrogové strategie EU (2005–2012)
(2004/2221(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na návrh doporučení Radě (který předložila Rosa Díez González za skupinu PSE) týkající se evropské protidrogové strategie (2005-2012) (B6-0070/2004),

– s ohledem na hlavu V finalizované verze Smlouvy o EU[1],

– s ohledem na hlavu VI finalizované verze Smlouvy o Evropské Unii[2] a zejména na čl. 31 odst. 1 písm. e) a čl. 34 odst. 2 písm. b),

– s ohledem na finalizovanou verzi Smlouvy o založení Evropském společenství[3] a zejména na článek 252,

– s ohledem na návrh Smlouvy zakládající Ústavu pro Evropu a zejména články I-16, I-40, II-94, II-95, III-271, III-278, III-305 a další,

– s ohledem na integraci Schengenského acquis do Smlouvy o EU a Smlouvy o založení ES,

– s ohledem na úmluvu OSN z 30. března 1961 o omamných látkách, doplněnou Ženevským protokolem z 25. března 1972; z 21. února 1971 o psychotropních látkách a protokolem z 19. prosince 1988 proti nedovolenému šíření omamných a psychotropních látek,

– s ohledem na nařízení Rady (EHS) 302/93 ze dne 8. února 1993 o zřízení Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost[4],

– s ohledem na sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu týkajícího se akčního plánu Evropské Unie na potírání drog (1995–1999) (KOM(94)0234),

– s ohledem na politické prohlášení týkající se drog a usnesení přijatá během zvláštního zasedání Valného shromáždění OSN (UNGASS) ve dnech 8. a 10. června 1998,

– s ohledem na rozhodnutí Rady a Evropského parlamentu 102/97/ES ze dne 16. prosince 1996 o přijetí společného akčního programu pro předcházení drogové závislosti v rámci aktivit v oblasti veřejného zdraví[5],

– s ohledem na Radou přijatou společnou akci 96/750/GAI ze dne 17. prosince 1996 o sbližování právních předpisů a praxe členských států EU pro boj proti drogové závislosti

[1] Úř. věst. C 325, 24.12.2002.
[2] Úř. věst. C 325, 24.12.2002.
[3] Úř. věst. C 325, 24.12.2002.
[4] Úř. věst. L 36, 12.2.1993, s. 1.
[5] Úř. věst. L 19, 22.1.1997, s. 25.

a předcházení nedovolenému obchodu s drogami a boj proti němu[1],

– s ohledem na Radou přijatou společnou akci 97/396/GAI ze dne 16. června 1997 o výměně informací, hodnocení rizika a kontrole nových syntetických drog[2],

– s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 2046/97 ze dne 13. října 1997 o spolupráci mezi severem a jihem v boji proti drogám a drogové závislosti[3],

– s ohledem na akční plán Rady a Komise pro zlepšení uplatňování ustanovení Amsterodamské smlouvy pro vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva[4], schválený na zasedání Evropské rady ve Vídni v prosinci 1998 a zejména na body 13, 14, 44, 47 a 51,

– s ohledem na závěry zasedání Evropské rady v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999 uvedené zejména v bodech 43, 48, 50, 59 60, 61 a 62,

– s ohledem na zasedání Evropské rady v Helsinkách ve dnech 10. a 11. prosince 1999 a zejména na bod 53, ve kterém se hovoří o protidrogové strategii (2000–2004),

– s ohledem na závěry zasedání Evropské rady v Santa María de Feira ve dnech 19. a 20. června 2000 a zejména na bod 51, ve kterém se schvaluje akční plán EU na potírání drog (2000–2004),

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady 2001/97/ES ze dne 4. prosince 2001 o předcházení zneužití finančního systému k praní špinavých peněz[5],

– s ohledem na sdělení Komise Radě a Evropského parlamentu, které se týká realizace akčního plánu EU na potírání drog pro období 2000–2004 (KOM(2001)0301 a KOM(2002)0599),

– s ohledem na návrh nařízení Rady o úpravě nařízení Rady (EHS) č. 302/93 ze dne 8. února 1993 o vytvoření Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost (KOM(2003)0808 - 5085/04 CORDOGUE 7 SAN3),

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 ze dne 11. února 2004 o drogových látkách[6],

– s ohledem na článek 114 odstavec 3 a článek 83 odstavec 5 jednacího řádu,

– s ohledem na doporučení Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci a stanovisko výboru ??? a výboru ??? (A6-0000/2004),

A. vzhledem k tomu, že užívání drog a obchod s drogami jsou ve všech členských státech EU nadměrně rozšířeny a že tento problém nelze řešit v jednotlivých členských státech

[1] Úř. věst. L 342, 31.12.1996, s. 6.
[2] Úř. věst. L 167, 25.6.1997, s. 1.
[3] Úř. věst. L 287, 21.10.1997, s. 1.
[4] Úř. věst. C 19, 23.1.1999, s. 1.
[5] Úř. věst. L 344, 28.12.2001, s. 76.
[6] Úř. věst. L 47, 18.2.2004, s. 1.

individuálně, protože je nevyhnutelně nutné, aby Evropská unie přijala skutečnou evropskou politiku v boji proti drogám a aby ji zaváděla jednotně a globálně za použití všech prostředků nutných pro prevenci a řešení zdravotnických problémů, které zneužívání drog způsobuje, i problémů souvisejících se sociálním vyloučením osob i prostředků pro náhradu společenských škod způsobených organizovanou trestnou činností v souvislosti se šířením drog,

B. vzhledem k tomu, že Rada ministrů spravedlnosti a vnitřních věcí na svém zasedání dne 8. června 2004 rozhodla, že je nutno uvést do praxe novou protidrogovou strategii EU pro období 2005–2012, která by měla položit základy dvou tříletých akčních plánů EU na potírání drog (2005–2007 a 2009–2011), po nichž následuje vždy jednoleté hodnocení (2008 a 2012) a že tato strategie by měla být přijata během zasedání Evropské rady v prosinci 2004,

C. vzhledem k tomu, že Nizozemsko za svého předsednictví v Radě předložilo 6. července 2004 skupině „Drogy“, vytvořené na horizontální úrovni, návrh protidrogové strategie EU (2005–2012) (CORDROGUE 53), který zohlednil závěry konference konané ve dnech 10. a 11. května 2004 v Dublinu, jež měla na programu „strategii EU v boji proti drogám“ (CORDROGUE 36), a vzhledem k tomu, že tyto návrhy byly dále posuzovány na zasedáních ve dnech 7.– 8. září, 30. září a 1. října 2004,

D. vzhledem k tomu, že Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA) ani Komise dosud nepředložily své zprávy o technickém a politickém hodnocení, respektive zprávy, které by umožňovaly hodnotit, do jaké míry bylo dosaženo jedenácti obecných cílů a šesti hlavních cílů stanovených v protidrogové strategii EU (2000–2004),

E. vzhledem k tomu, že Rada jedná se skupinou „Drogy“ a výborem CAT (výbor uvedený v článku 36 Smlouvy o EU) o obsahu návrhu protidrogové strategie EU (2005–2012), aniž by bylo k dispozici hodnocení protidrogové strategie EU (2000–2005) a hodnocení uplatňování akčního plánu EU na potírání drog (2000–2005), které má vypracovat Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA) a Komise, a jejichž výsledky mají být předloženy v říjnu a listopadu 2004,

F. vzhledem k tomu, že je přesvědčen o zjevném nedostatku politické vůle v členských státech i v EU čelit problémům souvisejícím s problematikou drog na úrovni Společenství,

G. vzhledem k tomu, že je názoru, že rizika, která s sebou drogy přinášejí, se musí analyzovat výhradně z vědeckého hlediska, musí se přitom přesně zkoumat objektivní a srovnatelné údaje a oprostit se od jakéhokoli ideologického pojetí,což je nejlepší metodou pro řešení složitých problémů souvisejících s problematikou drog.

1. doporučuje Evropské radě a Radě v souvislosti s vytvořením budoucí protidrogové strategie EU (2005–2012) a obecně v souvislosti s politikou EU v boji proti drogám:

a) vytvořit pro občany Evropy skutečnou evropskou politiku boje proti drogám, která se na problém zaměří ze všech hledisek a se všemi souvislostmi a jejíž potřebné finanční prostředky budou hrazeny z rozpočtu Společenství v rámci prostoru bez vnitřních hranic, protože národní politika boje proti drogám členského státu jako jednotlivce neodpustitelně

odporuje především smyslu EU;

b) zaznamenat, že doposud provedená hodnocení šesti hlavních cílů stanovených v protidrogové strategii EU (2000–2004) vykazují pozitivní výsledky pouze v jednom z nich, zatímco u žádného z ostatních pěti cílů nebylo dosaženo uspokojivých výsledků;

c) vytvořit a jasně formulovat novou protidrogovou strategii EU (2005–2012), jež se bude značně odlišovat od strategie platné v současné době;

d) vytvořit novou protidrogovou strategii na jiných právních, institucionálních a finančních základech odlišných od nevhodných základů, na nichž je založena dnešní politika boje EU proti drogám, jejíž neúčinnost se projevuje neustále;

e) přijmout nový vhodný právní nástroj, který jednotně stanoví cíle Unie v boji proti drogám, vytvořit způsoby spolupráce s členskými státy a třetími zeměmi, institucionální postupy i potřebné finanční prostředky;

f) vytvořit v celkovém rozpočtu EU zvláštní kapitolu, jež bude určena výhradně pro financování všech opatření, která bude nutno stanovit v budoucích akčních plánech, jež bude muset Komise přijmout, protože jinak nebude možné dosáhnout cílů stanovených v protidrogové strategii;

g) nepřijímat novou protidrogovou strategii EU (2005–2012) aniž jsou známy skutečné výsledky dosažené předchozími strategiemi, získané na základě vhodných technických měření a politických hodnocení;

h) oficiálně informovat Evropský parlament v souladu s principy legitimní demokracie, průhlednosti a loajální spolupráce mezi institucemi o stavu jednání o protidrogové strategii (2005–2012) v Radě;

i) včas konzultovat s Evropským parlamentem návrh protidrogové strategie EU (2005–2012) ještě před jejím přijetím, aby mohlo být jeho stanovisko zohledněno;

j) navrhnout opatření, zcela odlišné od těch doporučených, pro dosažení obecného cíle návrhu protidrogové strategie EU pro zvýšení blahobytu a ochrany osob prostřednictvím platformy, která umožní k problému zaujmout vyvážený a ucelený přístup, neboť dosavadní návrhy jsou zcela nevhodné;

k) změnit principy, které tvoří základ návrhu protidrogové strategie EU, neboť se vzdalují objektivní realitě a jsou nevyhnutelně předurčeny k tomu, aby opět selhaly při dosahování stanovených cílů;

l) jasně definovat a vytvořit nový mechanismus evropské koordinace v oblasti protidrogové politiky pro dosažení platformy uceleného a vyváženého přístupu zahrnujícího více oborů, což je dnes, po přistoupení deseti nových členských států, mnohem potřebnější než kdykoliv předtím;

m) vytvořit minimální standardy zvyšující možnosti předcházet rizikům a minimální standardy pro opětovné začlenění, založené na lepších praktikách ve členských státech,

s cílem snížit škody způsobené drogami;

n) klást větší vliv na prevenci a zdravotní rehabilitaci osob postižených drogami, často postavených na okraj společnosti či vyloučených ze společnosti, protože nefunkční strategie represí často vedla k porušování základních lidských práv;

o) trvat na zvýšení opatření určených k poskytování informací, která jsou nutná pro předcházení rizik spojených s problematikou drog;

p) definovat a mocně posílit účast a působení občanské společnosti při řešení problémů souvisejících s drogami;

q) vytvořit prostředky hodnocení, které dovolují správně zachytit a včas napravit odchýlení se od cílů stanovených protidrogovou strategií EU;

r) přijmout vhodná opatření zohledňující těsnou spojitost mezi ekonomickými zisky dosaženými prostřednictvím organizovaného zločinu a nedoveleného obchodu s drogami a podporou mezinárodního terorismu, a ve všech oblastech uplatnit platnou legislativu umožňující zabavení majetku a zabraňující praní špinavých peněz;

s) připojit ke všem mezinárodním dohodám a zvláště k novým dohodám o spolupráci s třetími zeměmi zvláštní doložku o „protidrogové“ spolupráci, která se stane základní doložkou;

t) podstatně zvýšit rozvojovou pomoc zemím, které drogy vyrábějí, prostřednictvím stálých programů pro pěstování alternativních plodin a programů pro snížení chudoby;

2. pověřuje svého předsedu, aby předal toto doporučení Radě a Evropské radě a pro informaci také Komisi, vládám a parlamentům členských států, Evropskému monitorovacímu centru pro drogy a drogovou závislost, Radě Evropy a Organizaci spojených národů.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Protidrogová strategie EU nesmí být založena na ideologii, nýbrž na vědeckých poznatcích, které musí být výchozím bodem jakékoli seriozní strategie navržené pro boj proti šíření drog a nelegálním aktivitám, které jsou s tímto spojeny.

Spotřeba omamných látek v Evropě roste, což je jasným důkazem toho, že represivní politiky a politiky zákazu prosazované členskými státy, jsou v boji s obchodováním s drogami, které je hlavním zdrojem financí organizovaného zločinu a terorismu, zcela bezmocné.

Ze studie, které se zúčastnilo 7600 mladých lidí (ve věku 15 až 24 let) a kterou z pověření Komise prováděl Eurobarometer v dubnu a květnu roku 2004, vyplývá, že v evropských zemích je velice jednoduché získat drogy a že hlavním důvodem k užívání těchto látek je zvědavost a pokušení vymykat se ze společenských konvencí.

Údaje dostupné ve výroční zprávě lisabonského monitorovacího centra za rok 2003 konkrétně ukazují, že „ konopí zůstává i nadále nejpoužívanější drogou v EU, přičemž mnoho zemí udává, že úroveň celoživotní prevalence je více než 20 % běžné populace. Konzervativní odhad naznačuje, že nejméně jeden z pěti dospělých občanů v EU někdy zkusil drogu. Ukazatele prozrazují, že zneužívání konopí v EU stoupá, v některých zemích se však tento nárůst stabilizoval, i když na hranici, kterou je možné obecně považovat za historický vrchol.“

Při klasifikaci drog je tudíž nezbytné vyhnout se generalizaci, neboť ne všechny omamné látky mají stejný účinek a - jak ukazují vědecké studie - některé látky (především tzv. „lehké drogy“) nejsou návykové.

Další faktor, kromě nárůstu užívání drog, který by se měl zohlednit v rámci strategie EU, je úmrtnost spojená s užíváním drog: počet úmrtí v důsledku nemoci AIDS se snižuje, zatímco počet úmrtí v důsledku předávkování zůstává na stejné úrovni nebo dále roste.

Je to další statistický údaj, který poukazuje na neodvratnou skutečnost, že současná strategie pro dosažení cíle chránit jednotlivce a zlepšovat zdraví společnosti je nedostačující.

Současná protidrogová strategie nechává zločinecké a teroristické mafie a organizace zcela chladnými; přinejmenším narůstá jejich roční obrat, jak střádají zisky z prodeje drog. Podle celkové statistiky Europolu je zabavování drog soustředěno pouze do několika zemí, ve kterých je zadrženo přibližně 75 % všech zabavených drog na celém světě, pokud jde o jakýkoli druh nelegální drogy. Ze zprávy Europolu o organizovaném zločinu vyplývá, že výroba a pašování drog zůstává i nadále hlavní činností, které se věnují zločinecké skupiny v EU. Žádná další oblast organizovaného zločinu nemá tak vysoké zisky.

U zločinu spojeného s drogami je možné uvažovat o začlenění porušení protidrogových zákonů, zločinů spáchaných pod vlivem zakázaných drog a zločinů spáchaných drogově závislými za účelem financování jejich návyků (především vloupání a krádeže v obchodech) společně se „systematickými“ zločiny páchanými v souvislosti s fungováním

nezákonných trhů („války mezi gangy narkomafie“, podplácení vysokých úředníků, apod).

Pro tyto účely by měl být zahájen projekt Společenství, který by zavedl alternativní formy zadržení, aby se potírání drog přestalo zaměřovat výhradně na uvěznění. Protidrogová strategie by měla být považována za formu společenské intervence, která se soustředí na příčiny společenských nepokojů a snaží se zabránit zneužívání drog prostřednictvím zmírnění represivní strategie, která je momentálně zaměřena výhradně na narkomany.

Z tohoto důvodu by strategie zaměřená na snížení dopadu drog měla mít přednost. Opatření, která mají co nejvíce snížit dopad drog na zdraví, snížit počet úmrtí a zmírnit narušování veřejného pořádku, se stala nedílnou součástí protidrogové strategie v mnoha členských zemích a ve většině zemí jednoznačnou politickou prioritou. Zavádění iniciativ, které mají snížit dopad drog, je v publikacích členských států zaměřených na tuto problematiku chápáno jako „velmi důležité“, „velice závažné“, „podstatné“, „priorita“ a „klíčový prvek naší národní protidrogové strategie“.

29.9.2004

NÁVRH DOPORUČENÍ RADĚ B6-0070/2004

v souladu s článkem 114 odst. 1 jednacího řádu
předložila Rosa M. Diez Gonzáles za skupinu PSE
týkající se návrhu protidrogové strategie EU (2005-2012)

Evropský parlament,

– s ohledem na setkání Rady JHA ve dnech 2. a 3. prosince 2004, na kterém má být posouzen návrh protidrogové strategie EU na období 2005-2012,

– s ohledem na zasedání Evropské rady dne 17. prosince 2004, na němž má být přijat návrh protidrogové strategie EU na období 2005-2012,

– s ohledem na čl. 114 odst. 1 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že rámec a priority stanovené v nové protidrogové strategii EU mají sloužit jako základ pro dva na sebe navazující tříleté akční plány EU pro potírání drog (2005-2007 a 2009-2011), po každém z nichž bude následovat jednoleté období hodnocení (2008 a 2012),

B. vzhledem k tomu, že je důležité využít této příležitosti a podpořit a vypracovat efektivní a srozumitelné politiky pro potírání drog,

1. obrací se na Radu s následujícími doporučeními:

   a) vytvořit skutečnou evropskou protidrogovou politiku zaměřenou na snižování nabídky a poptávky a na informační a hodnotící opatření;

   b) prosazovat a vytvořit v členských státech politiky snížení dopadu drog, aniž by bylo jednotlivým členským státům bráněno v přijímaní opatření a provádění pilotních programů v této oblasti;

   c) přísně dohlížet na dodržování doložky v mezinárodních smlouvách vztahující se na potírání drog a v této souvislosti požádat, aby byl této doložce udělen statut „výsadní doložky“;

   d) zajistit, aby návrhy akčních plánů pro potírání drog (2005-2007 a 2009-2011) byly navrženy Komisí ve spolupráci s Evropským parlamentem, EMCDDA a Europolem a po konzultaci s příslušnými organizacemi občanské společnosti;

2. pověřuje svého předsedu, aby předal toto doporučení Radě a pro informaci také Evropské radě a Komisi.